

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ
ETAPA LOCALĂ, 07 .02.2026
CLASA a XI-a
Barem de notare

Subiectul I (21 puncte)

Fie mulțimea $M = \{X \in \mathcal{M}_2(\mathbb{C}) \mid \exists k \in \mathbb{N}, k \geq 2, X^k = O_2\}$.

- Arătați că dacă $X \in M \Rightarrow X^2 = O_2$.
- Calculați $\det(I_2 + A + A^2 + \dots + A^{2026})$ unde $A \in M$.
- Studiați surjectivitatea funcției $f : \mathcal{M}_2(\mathbb{C}) \rightarrow \mathcal{M}_2(\mathbb{C}), f(X) = X^{2026}$.

Soluție:

- Fie $X \in M \Rightarrow X^k = O_2 \Rightarrow \det(X) = 0 \Rightarrow$ **(3 puncte)**
 $\Rightarrow X^2 = \text{tr}(X) \cdot X \Rightarrow X^k = (\text{tr}(X))^{k-2} \cdot X^2 \Rightarrow (\text{tr}(X))^{k-2} \cdot X^2 = O_2 \Rightarrow X^2 = O_2$ **(4 puncte)**
- Fie $A \in M \Rightarrow A^2 = O_2 \Rightarrow I_2 + A + A^2 + \dots + A^{2026} = I_2 + A \Rightarrow \det(I_2 + A + A^2 + \dots + A^{2026}) = \det(I_2 + A) = 1 + \det(A) + \text{tr}(I_2) \cdot \text{tr}(A) - \text{tr}(I_2 \cdot A) = \det(I_2) = 1$ **(7 puncte)**
Soluție alternativă: Fie $A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}, A \in M \Rightarrow A^2 = O_2 \Rightarrow A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & -a \end{pmatrix}, a^2 + bc = 0$
 $\det(I_2 + A + A^2 + \dots + A^{2026}) = \det(I_2 + A) = \begin{vmatrix} 1+a & b \\ c & 1-a \end{vmatrix} = 1 - a^2 - bc = 1$
- Fie $A = \begin{pmatrix} 3 & 9 \\ -1 & -3 \end{pmatrix} \Rightarrow A^2 = O_2 \Rightarrow A \in M \subset \mathcal{M}_2(\mathbb{C})$
 $f(X) = A \Rightarrow X^{2026} = A / O^2 \Rightarrow X^{2 \cdot 2026} = O_2 \Rightarrow X \in M \Rightarrow X^2 = O_2 \Rightarrow X^{2026} = O_2 \Rightarrow A = O_2$
 (Contradicție) $\Rightarrow f$ nu este surjectivă. **(7 puncte)**

Subiectul II (21 puncte)

Se consideră șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ cu termenul general $x_n = \sum_{k=1}^n \frac{n}{n^2+n+k}$.

Calculați $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n$ și $\lim_{n \rightarrow \infty} n(1 - x_n)$.

Soluție:

$$\frac{n^2}{n^2+2n} \leq \sum_{k=1}^n \frac{n}{n^2+n+k} \leq \frac{n^2}{n^2+n+1}. \text{ Cum } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n^2+2n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n^2+n+1} = 1 \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 1 \text{ (7 puncte)}$$

$$n(1 - x_n) = n \left(1 - \sum_{k=1}^n \frac{n}{n^2+n+k} \right) = n \sum_{k=1}^n \left(\frac{1}{n} - \frac{n}{n^2+n+k} \right) = \sum_{k=1}^n \frac{n+k}{n^2+n+k} \text{ (7 puncte)}$$

$$\sum_{k=1}^n \frac{n+k}{n^2+2n} \leq \sum_{k=1}^n \frac{n+k}{n^2+n+k} \leq \sum_{k=1}^n \frac{n+k}{n^2+n+1} \Leftrightarrow \frac{3n^2+n}{2n^2+4n} \leq \sum_{k=1}^n \frac{n+k}{n^2+n+k} \leq \frac{3n^2+n}{2n^2+2n+2}.$$

$$\text{Cum } \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3n^2+n}{2n^2+4n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{3n^2+n}{2n^2+2n+2} = \frac{3}{2} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} n(1 - x_n) = \frac{3}{2} \text{ (7 puncte)}$$

Subiectul III (21 puncte)

- a) Fie $A, B \in \mathcal{M}_2(\mathbb{R})$ astfel încât $AB = BA$. Arătați că $\det(A^2 + B^2) \geq 0$
b) Dacă $X \in \mathcal{M}_2(\mathbb{R})$ și $\det(X) > 0$ arătați că $\det(X - I_n + X^{-1}) \geq 0$

Soluție:

- a) Fie $A, B \in \mathcal{M}_2(\mathbb{R})$ astfel încât $AB = BA \Rightarrow A^2 + B^2 = (A + iB)(A - iB) \Rightarrow$
 $\det(A^2 + B^2) = \det(A + iB) \det(A - iB) = \det(A + iB) \cdot \det(A - iB) = \det(A + iB) \cdot \overline{\det(A + iB)} =$
 $= |\det(A + iB)|^2 \geq 0$ (7 puncte)
b) Fie $X \in \mathcal{M}_2(\mathbb{R})$ cu $\det(X) > 0 \Rightarrow X - I_n + X^{-1} = X^{-1}(X^2 - X + I_n)$ (4 puncte)
 $X \cdot X^{-1} = I_n \Rightarrow \det(X) \cdot \det(X^{-1}) = 1 \Rightarrow \det(X^{-1}) = \frac{1}{\det(X)} > 0$ (3 puncte)
 $\det(X - I_n + X^{-1}) = \det(X^{-1}(X^2 - X + I_n)) = \det(X^{-1}) \cdot \det(X^2 - X + I_n) =$
 $= \det(X^{-1}) \cdot \det\left((X - \frac{1}{2}I_n)^2 + (\frac{\sqrt{3}}{2}I_n)^2\right) \geq 0$ (7 puncte)

Subiectul IV (21 puncte)

Fie un șir de numere reale $(a_n)_{n \geq 1}$, pentru care $a_1 > 1$ și $a_{n+1} = \sqrt{a_n}(1 + \sqrt{a_n}) - 1$ pentru orice $n \in \mathbb{N}^*$. Calculați $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{a_n}}{n}$ și $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 - 4a_n}{n \ln n}$.

Soluție:

- $a_n > 1, \forall n \in \mathbb{N}^*$ (2 puncte)
- $a_{n+1} = \sqrt{a_n}(1 + \sqrt{a_n}) - 1 \Rightarrow a_{n+1} - a_n = \sqrt{a_n} - 1 > 0 \Rightarrow (a_n)_{n \geq 1}$ strict crescător.
Presupunem că $(a_n)_{n \geq 1}$ este mărginit $\Rightarrow (a_n)_{n \geq 1}$ convergent $\Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = l \in \mathbb{R} \Rightarrow$ $l =$
 $\sqrt{l} + l - 1 \Rightarrow l = 1$ imposibil $\Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$ (3 puncte)
- $\frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{1}{\sqrt{a_n}} + 1 - \frac{1}{a_n} \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n} = 1$ (1 punct)
- $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{a_n}}{n} \xrightarrow{\text{Stolz-Cesaro}} \lim_{n \rightarrow \infty} (\sqrt{a_{n+1}} - \sqrt{a_n}) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1} - a_n}{\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{a_n} - 1}{\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n}} =$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{a_n}(1 - \frac{1}{\sqrt{a_n}})}{\sqrt{a_n}(\sqrt{\frac{a_{n+1}}{a_n}} + 1)} = \frac{1}{2}$ (5 puncte)
- $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 - 4a_n}{n \ln n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(n - 2\sqrt{a_n})(n + 2\sqrt{a_n})}{n \ln n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n - 2\sqrt{a_n}}{\ln n} \cdot \frac{n + 2\sqrt{a_n}}{n} =$ $= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n - 2\sqrt{a_n}}{\ln n}$
 $(1 + 2\frac{\sqrt{a_n}}{n}) = L$ (3 puncte)
- $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n - 2\sqrt{a_n}}{\ln n} \xrightarrow{\text{Stolz-Cesaro}} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 + 2\sqrt{a_n} - 2\sqrt{a_{n+1}}}{\ln(n+1) - \ln n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(1 - 2(\sqrt{a_{n+1}} - \sqrt{a_n}))}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n} =$
 $= \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(1 - 2\frac{\sqrt{a_{n+1}} - \sqrt{a_n}}{\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n}})}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(1 - 2\frac{\sqrt{a_n} - 1}{\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n}})}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n} - 2\sqrt{a_n} + 2)}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})} =$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(\sqrt{a_{n+1}} - (\sqrt{a_n} - 2))}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(a_{n+1} - (\sqrt{a_n} - 2)^2)}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})(\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n} - 2)} =$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(a_{n+1} - a_n + 4\sqrt{a_n} - 4)}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})(\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n} - 2)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(\sqrt{a_n} - 1 + 4\sqrt{a_n} - 4)}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})(\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n} - 2)} =$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n(\sqrt{a_n} - 1)}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n (\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n})(\sqrt{a_{n+1}} + \sqrt{a_n} - 2)} =$
 $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n^2(\frac{\sqrt{a_n}}{n} - \frac{1}{n})}{\ln(1 + \frac{1}{n})^n n^2(\frac{\sqrt{a_{n+1}}}{n} + \frac{\sqrt{a_n}}{n})(\frac{\sqrt{a_{n+1}}}{n} + \frac{\sqrt{a_n}}{n} - \frac{2}{n})} = \frac{5}{2} \Rightarrow L = \frac{5}{2} \cdot 2 = 5$ (7 puncte).